

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaelbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad fr. 1-50
Voor den buiten » 1-75
Voor 't vreemde » 2-25
Per maand voor de stad alleen . . . 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekendmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 15 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragsry toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

De Konvoijen met een * geteekent, zyn Expresstreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen . . . 5-00 8-53**
Brussel, langs Denderleeuw . . 7-00 11-43 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen . . 5-00 8-53** 11-43 2-20 5-20 7-40** Mechel.
Lier 5-00 2-20
Dendermonde 5-00 7-00 8-53** 11-43 2-20 5-00
Aelst 7-00 11-43 2-20 5-00 7-40

Lokeren 5-00 7-00 11-43 5-00
Nim., Geerardshb. Less., Aeth. 7-00 1-25 langs Doornik, 5-00
Brugge, Oostende 6-15 9-15 1-50 4-53* 6-35
Kortryk, Moskr., Doorn., Ryss. 6-00 9-20 1-25 4-40 7-10
Douai, Atrecht, Amiens, Parys. 6-00 9-20* 1-25** 4-40
Kales 6-00* 9-20 7-10**
Bergen, Quievrain 7-00 1-25 langs Doornik, 5-00
Manage, Charleroi, Namen . . 7-00 1-25 langs Doornik, 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv. 5-00 8-53* 11-43 2-20 5-00 Thien. 7-00**

Landen 5-00 8-53* 11-43 2-20
Keulen, Aken 8-53 11-33 Aken 7-40*
Gladb., Duss., Cref. Ruhrort . 8-53*

AUDENAERDE.

Van Gent naer Audenaerde . . 9-25 2-25 7-43
Van Audenaerde naer Gent . . 7-20 12-15 6-00
LAND VAN WAEN.
Van Gent naer Antwerpen . . 6-20 9-00** 10-20 2-50** 5-50
Van Antwerpen naer Gent . . 6-56 8-50* 1-50 2-50** 6-00

STAETKUNDIG OVERZICHT.

GENT, 2 MAERT 1861.

VRANKRYK. — Pas is de sneeuw weg en het ys gesmolten, of de schynbare kalmte waer van het fransch goetjen, meende te genieten is, met hen in gezelschap henen, ja nauwelyks komen wy gekostumeerd het bal uit « roepen zy » nog dronken aen den golvenden zwier der walsen en danspartyen die ons, de afwisselende tooneelen der keizerlyke plannen deed vergeten, of reeds vinden wy werk genoeg op den winkel om een volk min begaef aen geest dan wy, gedurende een ruimen tyd wakker te houden. » Er ontbreekt, inderdaed noch buiten noch binnen, geene stof op dat de neuswyzen, welwetters en diepdenkende staetkundige zifters, niet eenen goeden oogst aen roerende nieuwigheden opdoen. De geheime vertakking der vier a vyf honderd miljoen in het bankroet Mirès, aen welke, al de financieele plantrekkers die den troon omringen, schynen verbonden te wezen, is eene uitmuntende kans om eens goed vooral over het bonapartismus na te denken, den kop met beide handen vast te nemen en dat geheel Europa het hoore, Hozana! te schreeuwen « l'empire c'est la PAIE! » de eenige middel om een groot volk te zyn! Eenige handelhuizen zullen springen, eenige rentenierkens zullen op het tandvleesch loopen, anderen zullen zich door den kop schieten, dat doet niets ter kwestie, het geld gaet niet verloren; het is slechts eene algemeene zakverhuizing; die gister het straetjen omgingen, uit vrees hunne schuld eisschers te ontmoeten zyn heden millioenaer, 't is al; maer het keizerlyk machien mag daerom niet van zynen gang verliezen: daer in ligt het geheim der kunst om het fransch volksken in beweging te houden.

Zoo ziet men de buitenlandsche fransche staetkunde, als geheel en al vreemd zynde aen de inwendige omverwerpende financieele berekeningen. Zy schynt zich

maer niet te bekommeren met de binnen gebeurtenissen; als ware zy verzekerd dat zy, voor alle omstandigheden, van omwentelingen en oorlogen, specien genoeg in den kelder heeft, om het land niet te moeten lastig vallen? Wie weet inderdaed, hoe veel millards schoone stukken van vyf franes het keizerlyk in verwisseling van wat papier heeft ingetrokken??

De oneenigheid der mogendheden over de voortdurende fransche bezetting in Syrie, is zwanger van storm. Rusland en Pruissen, schikken zich langs de zyde van de keizer Napoleon III; Engeland, Oostenryk en Turkeije staen er tegen over; dus Europa is verdeeld in twee kampen, welken langs den eenen, lyk als den anderen kant, al de elementen van eenen generalen oorlog in zich dragen. De geheime verstandhoudingen tusschen Vrankryk en Rusland, en misschien nog met Pruissen, — dit is meer duister — beginnen allen twyfel ter zyde te stellen, en ernstig het vermoeden en de vrees der overige kroonen gaende te maken. De dry magtigste legerbenden in eenen bond vergaderd! langs de eene zyde, ondersteund of te wel door de medewerking, of de niet tusschenkomst van Itaeljen, langs de andere zyde, verholpen door de omwenteling der oostenryksche bezittingen, tegen over het verbond van twee instortende troonen: Oostenryk en Turkeije met Engeland, welke men van dan af in Azia al zwaarigheden genoeg op den arm zou brengen, den uitslag ware niet zeer twyfelachtig. De toekomst zal den sluier van die geheime berekeningen opligten; doch waer henen dat men het oog wende, welke gebeurtenissen men raedplege, al de feiten sints de opkomst des franschen keizers verraden het vast besluit, zich over Engeland en Oostenryk te vreen, van den smaet, waarmede zy het bonapartismus, ten allen tyden overgoten hebben.

ITAEIJEN. — Alhoewel het itaeljaensche koningryk thans eene daedzaak is geworden, en dat het vorstendom van Victor-Emmanuel, zich thans uitstrekt over een-en-twintig millioenen onderdanen, schynt de rust

niet te beantwoorden aen den uitslag welke men van die groote omstandigheid verwachtte. Napels is ver van bedaerd te wezen. De onlusten, hebben een zoo dreigend karakter genomen, dat het goevernement van Turyn, gedwongen is er met de gewapende magt tusschen te komen; alreede zyn er talryke troepen ingescheept, om aen de afstammelingen van Maziello, al de zachtheid eener vaderlyke bezorgdheid, benevens het zoet genot der piemonteysche verbroedering te doen gevoelen.

Er zyn ook nog eenige beuzelingen met de versterking van Messine, voor het piemonteesch leger af te byten. Naer het schynt zou de generael Fergola, die er in gebied, niet zeer haestig zyn om het hazepad te kiezen. De piemonteezer Chiabrera, heeft nogtans niets verzuimd om hem te bevreezen. Deze zou aen generael Fergola — welk een yzerachtigen naem — reeds hebben verwittigd, dat indien hy de stad Messine bombardeerde, hy, by de overgaef der sterkerste geheel het garnizoen ten beleefsten aen het spit zou steken lyk kalkoenen; doch Fergola heeft geantwoord, dat het zeer wel was, maer dat indien men hem tot het uiterste deed overgaan, veel eer als zich krygsgevangen over te geven, dat hy de vesting voorafgaende de Mazurka zou doen dansen en zich met zyne soldaten onder de puinen zou begraven.

Sedert de overgaef van Gaëta, is er van wege Victor-Emmanuel en Cavour, aen de aenspraek op Roomen als hoofdstad van het italiaensche koningryk meer stevigheid by gezet. Onafgebroken vraegt men dat de fransche keizer zyne troepen zou uit de eeuwige stad terug trekken; doch te vergeefs, de keizer zal voor het oogenblik van niets willen hooren, indezer voege zyn zy afgesproken. Napoleon, moet het air hebben, van zich door de omstandigheden gedwongen te zien, en dan zal hy, aen den Piemont de armen openlatende, nog altyd protesteren van zyne kinderlyken eerbied voor het hoofd der Roomsche kerk.

KAREL DE STOUTE,

DOOR WALTER SCOTT,

VERTALING VAN GUSTAEF BRAEM.

1. DEEL. — 2. KAPITTEL.

5. c. Vervolg.

— Zyt gy in staet om deze rotsen te beklommen? zegde hy hem, zyt gy in staet uwen Credo of uwen Ave op te zeggen zonder er een woord van weg te laten? Want zoo niet zullen onze ouderlingen u zeggen dat gy, twintig mael zult sterven indien gy twintig levens te wagen hebt. Ziet uw oog klaer! is uw voet zeker? ik geloof dat de eene loopt als eene fontein, terwyl de tweede heeft als de bladeren der boomen by een ruisschenden wind. Blyf stil, heer, tot dat gy lieden ziet aenkomen, die meer bekwaem, dan ik of gy, zullen zyn, om uwen zoon hulp toe te brengen. Naer myn oordeel moet dit hoorn geschael van den braven man van Geierstien, Arnold Biederman komen. Hy heeft het gevaer bemerkt waerin uwen zoon verkeerde en op dezen oogenblik zelf neemt hy maetregelen om ons in veiligheid te brengen. Er zyn gelegenheden waer de hulp van een vreemdeling die goed het land kent, nuttiger is dan die van dry anderen die het niet kennen.

— Maer indien dezen hoorn inderdaed een teeken heeft gegeven, waarby komt het dat Arthur er niets op geantwoord heeft.

— En indien hy er op geantwoord heeft, hetgeen zeer waerschynt is, hoe zouden wy het gehoord hebben? in het midden van het geruisch van den stroom en den wind, zyn de toonen van dezen hoorn slechts als die van den doedelzak van een jongen herder, tot ons gekomen. Hoe zouden wy dan den menschelyken kreet kunnen hooren hebben.

— Het schynt my nogtans toe dat ik in het midden van al dit gerucht eene menschelyke stem hoore. Doch het is die van Arthur niet.

— Ik geloof het wel het is de stem eener vrouw. De jonge meisjes redeneren aldus van de eene rots tot de andere, en onder hen gedurig een onweder, zelf wanneer zy eene myl van elkander verwyderd zyn.

— God zy gedankt voor de hulp die zyne voorzienigheid ons zendt! ik verhoop dat wy dezen dag nog zonder ongelukken zullen zien eindigen. Ik ga roepen om te antwoorden.

Hy spande al zyne krachten in om te roepen; maer het geheim niet kennende dat men bezitten moet om zich in deze streken te doen hooren, zoo was het onmogelyk zyne stem op vyftig stappen van daer te hooren, daer zy zich met het geruisch van den wind en den stroom 't akkoord stelde en zich diensvolgens in het gerucht, die deze twee elementen maakten, verloor. Antonio scheen zich te vermaken by de vruchteloze poogingen van signor Philipson en op zyne beurt zyne stem verheffende liet hy eenen scherpen en langdurigen kreet hooren, die, alhoewel met min kracht dan die des engelschmans werd uitgelaten, toch een zeer onderscheiden toon was, die met het geruisch van den wind en het water niet gemeens had, en die men gemakelyk op eenen grooten afstand hooren kon. Er werd door dergelyke kreten op geantwoord, die al naderend herhaeld werden en eene eene nieuwe strael van hoop in het verontruste hart des reizigers deden dalen.

Indien de wanhoop des vaders hen in eenen medelydenden toestand bracht, zoo verkeerde de zoon niet te min in den zelfden oogenblik in de grootste gevaeren. Wy hebben reeds gezegd dat Arthur Philipson zich langs de uitspringende zyde der rots, die zeer smal was, had begeven met de koelbloedigheid, den moed en het vaste besluit die er noodig zyn tot het volvoeren van eene taek waer alles van afhing. Maer het onvoorziene voorval, dat zynen togt onderbrooken had, had hem al de bitterheid van eene subiete dood, die hy volgens zyne denkwyze niet missen kon, doen zien. Hy had den rotsblok onder zyne voeten voelen beven, en alhoewel hy zich, meer door de ingeving dan door den wil, van eene zekere en afschuwelyke dood had gered, zoo scheen het hem dat hy door dezen val het grootste deel zynner krachten en vastberadenheid had verloren. Den afschrik werkte even op zyne zinnen als op zyne ziel, want duizende beelden zweefden voor zyne oogen; zyne gedachten ontbraken hem en het was hem onmogelyk zyne ledematen en beweging te brengen. Zyne handen en armen die als het ware aen eene vreemde magt schenen te eerbiedigen, echteden zich nu aen de takken vast met eene beradenheid die moeijelyk ware geweest om verbreken; dan een weinig tot de kalmte terug gekomen zynde, beedde hy zoodanig dat hy voor zynen toestand vreezen moest.

Een voorval, dat in een woord een niet in zyn eigen was, vermeerderde nog den moeijelyken toestand waerin hy verkeerde. Opgewekt door het gerucht; welke den rotsblok door zynen val veroorzaekt had, hadden een aantal uilen, vledermuizen en andere vogelen hunne schuilplaats verlaten en keerden naer dezelve terug na twee of dry mael rond den jongen reiziger cvlogen te hebben. Onder deze vogelen bevondt er zich een Lammer-geier

of gier der Alpen, een der grootste roofvogelen en aen wier zicht Arthur niet gewoon was. Zoo als het grootste deel der roofvogels verwydert de Lammer-geier zich op eene onbereikbare plaats wanneer hy zyne maeg heeft vol gesteken en blyft er tot dat zyn eten verteerd zynde; hy zynen vlugt met nieuwen appetijt kan ondernemen. In een dezer oogenblikken gestoord zynde was er een gier, die zich op den berg die dezen naem draegt, bevond, twee of dry mael rend den boom waer Arthur zich op bevond komen vliegen, en had zich nauwelyks op dry voet van daer op eene rots laten nedervallen. De lammergier die den jongeling naer zyne onbeweegelykheid, voor dood of stervende moest aanzien, bleef hem bezien zonder een dier teekens te laten ontwaren der vrees welke het grootste gedeelte der roofvogels in tegenwoordigheid van den mensch laten blyken.

Terwyl Arthur alle poogingen inspande om zynen schrik te verbannen, rigtte hy de oogen op om zyne blikken in het ronde te laten dwalen, toen hy die van den verschrikkenen roofvogel ontmoette die door zynen onbepluimd hals en kop en zyne met geel omzoomde oogen van den arend, met zynen edele vorm en stouten blik, onderscheiden wordt, even als de leelyke magere wolf van den majestatischen leeuw. De oogen van den jongen Philipson bleven als door eene bovennatuerlyke magt op dezen rampvoerspellenden vogel gevestigd. De vrees van een ingebeeld gevaer en tegenwoordige moeijelykheden, werkten op zynen, door den toestand waerin hy zich bevond, verflauwden geest. De tegenwoordigheid van een dier dat door menschen algemeen veracht wordt, scheen hem een kwade voerspelling en zonderling toe.

Waerom hield dezen vogel aanhoudendlyk de oogen op hem gevestigd en liet hy zich langs zynen kant overhellen als wilde hy hem aenvallen. Vertegenwoordigde dezen lammergeier den kwelgeest wier naem dit gewest droeg? Kwam hy zich verbyden by het zicht van een vreemdeling die zich onvoorzigtiglyk in zyn domein had begeven en er zyn leven zonder hoop van redding, ging laten? Was het dan een gewoone gier uit die bergen, die van den jongen stouten reiziger weldra zyne prooi zou gemaekt hebben? Of wel kon dezen vogel in alle geval den aenstaende dood van den jongeling berekenen en even als de kraai die de dood van een lam afwacht, den oogenblik afwachten dat hy zyn afschuwelyk mael kon beginnen?

Dergelyke vreezen bragten meer dan de rede by om de tegenwoordigheid van geest aen den jongeling terug te geven. Hy gelukte er in door zyne voorzichtige bewegingen met zynen neusdoek, den gier te verwyderen. De roofvogel liet eenen scherpen kreet hooren en vloog weg om eene an-

By het vreden verdrag van Villafranca, zou hy al zynen heilzamen invloed gebruikt hebben, tot het beschermen der pauszelyke staten; heden zyn de staten achtergebleven op het nieuw programma; thans is al zyne zorg toegedaen aen het beschermen van den Paus, «zonder Staten» morgen zal hy hem beschermen als persoon, en als er niets meer zal overblyven als de schaduw van het kerkelyk opperhoofd, zal hy nog van bescherming en onderstand spreken: De logen en hui-chelary is een magtig wapen als men keizer der Franschen is en sints acht jaren met de vingers uit al de zakken van het land, het schoonste metael heeft weten op te visschen. Ha! ha! ha! wy hebben van die schoone dingen, die verdort leelyk zyn!

Het Gas-licht.

De baetzuchtige alleenhandel van het Gas-licht, waer van de maetschappy de Continent, in eenige steden van Belgie in bezit is, begint overal en te regt de openbare denkwyze bezig te houden. De wettigheid der bestaende kontrakten door de gemeente raden met voormelde maetschappy gesloten, om gedurende eene groote reeks van op elkander volgende jaren, alleen en uitsluitelyk voor alle anderen het, monopolium der stadsverlichting te genieten wordt letwyfeld.

De Grondwet heeft de monopool of alleenhandel afgeschaft, alle privilegien vernietigd, en de burger, door eene welwillendheid, na al zeer belangloos, van wege eenige notabelen uit den raed der gemeente, ziet zich onderworpen, tegen wil en dank, aen eene der schreuwendste exploitatie welke ooit door den alleenhandel is verheerlykt — het is wezentlyk eenen kaekslag toegebracht aen onze grondwettelyke vryheden.

Eene gansche bevolking is bloot gesteld aen het welgevallen, aen de zinnelykheden van eene maetschappy die zonder kontrol zyne voorwaarden opdringt, en in zyne oppermagt met den burger omgaet op eene manier, somtyds ver van beleefd te zyn: reklamen, aenklagen, vorderingen, zyn van de hand gewezen, met bedreigingen van de buizen af te kappen en den neiringdoende het gaslicht te ontnemen. Niemand heeft er iets tusschen te brengen; het gesloten verdrag stelt die heeren in bezit van onbepaalde regten en laet hun derhalve de handelwyze vry, voor talryke onwillekeurigheden.

De burger is daerenboven gedwongen, indien hy zyne lokalen, of winkel of herbergen of allen anderen, wil verlichten, buiten het beloop der pryzen van het gas-licht eenen impost te betalen boven op het verbruik, voor de toestelselen die het cyfer van dit verbruik moeten aenteekenen; een feit dat enkel administratief is: Om van de maetschappy het gas-licht te verkrygen is men gehouden het jaerlyksche huergeld van een opteller (*gazo-mètre*) te betalen, die alleen dient tot het op maken der rekening, en gevolgentlyk aen het administratief geheel der exploitatie verbonden is. Dank aen dit schoon middelken van de burgery, deze belasting op te leggen zou, de keizerlyke en continintale maetschappy, zeg men, een klein benefiesken inzamelen van 34 per honderd van het kapitaal.

Inderdaed, de huerprys van een opteller van 5 bekken is 8.50 s' jaers; het kapitaal in dien toestel vertegenwoordigd 25 franks — in Brussel koopt men een gazo-meter van 8 bekken voor 28 franks — Op min dan dry jaren zal de verbruiker het kapitaal betaeld hebben; en op twintig jaren zal hy het in de kas der maetschappy acht mael verdobelen. Dit sommeken, indien wy juist het getal der gazo-meters in werking, kendden, zou wat zeer verbazend wezen.

De Burger is dus sints het derde eener eeuw, met eenen impost gekwolen, welke door de continent, als intrest van eenbestaende kapitaal vereischt wordt; toen dat dit kapitaal op dry jaren geamortiseerd is geworden. Is dat *usure*? of is het geen?...

Benevens eene zoo willekeurige belasting is de maet-

schappy gemagtigd, de pryzen de verlichting tot een zeker cyfer, op te leiden, — ik geloof tot 10 franks voor 1000 cubieke voeten — zonder in tegendeel verplicht te zyn die pryzen te verminderen in overkomst met de daling der pryzen op de koolstoffen: Daer uit volgt dat de burger, die de afschaffing der oktrooi regten, met de hoop van de tarief der pryzen te zien veranderen toejuigde, zich by het willekeurig behouden der pryzen gespeeld ziet.

Indien het kollegie van Burgemeester en schepenen der stad Gent, wezentlyk de belangen der kontribuabelen zoo zeer ter harte nam, als dat zy het ons wel willen doen gelooven, zou het hunnen pligt niet zyn van natezien en te onderzoeken in hoe ver een dergelyk kontrakt voor de toekomst kan bekrachtigd en volhouden worden; een kontrakt dat de ingezetenen met handen en voeten saem gebonden en zonder de minste verzekering aen het wel behagen van een zoo aenstoofelyken alleenhandel overlevert.

Wy begrypen zeer wel dat de gemeente-raedsheeren, de vertegenwoordigers der algemeene belangen zyn, en dat zy, gevolgentlyk bevoegd zyn krachtens dit mandaet, overeenkomsten te sluiten die voor den samenhang der verschillende belangen des volks nuttig en voordelig zyn, doch het is moeijelyk te verstaen dat in dergelyke gevallen de toekomst kan verboden worden, zelf wanneer in die toekomst de uitwerkselen van dit verdrag aen de massen nadeelig moeten wezen. Altyd schynt het zeer vreemd, dat welkdanige gemeente raed die in zyne leden slechts een beperkt mandaet van zes jaren vertegenwoordigd, met eene weldanige maetschappy voor de toekomst in den naem der ingezetenen een verdrag van talryke jaren duerzaamheid kan sluiten, welke in sommige omstandigheden voor het algemeene best zeer nadeelige gevolgen kan te weeg brengen.

Indien een dergelyk stelsel wettig ware, indien de bestaende raed, al de besluiten en trakaten, door vroegere raeds leden genomen en gesloten gedwonge ware te behouden, waer zou de gemeente henen gaen, en wat zou er van de algemeene belangen worden? zouden zy niet dikwils bloot zyn gesteld aen hebzuchtige berekeningen, lagen en listen en omkoopingen van wegen de spekulateurs van allen trant? Het communal papyt zou in eene speeltafel herschappen zyn en veel zouden er zich van bedienen om eenige duizende fr. er uit op teslikken.

Er is dus in te zien of het kontrakt in 1845 met den continent voor de achter elkander volgende jaren gesloten, het algemeen belang voordelig of nadeelig is; en als het nadeelig is of de burger tot het jaer 1875 gehouden is den last er van te dragen, of hy gehouden is de grillen van eene bureaucratie te blyven verduren, en niet tegenstaende, den afslag door de afschaffing van het oktrooi, op de grondstoffen toegepast, het willekeurig behouden der pryzen voor het gaz-licht zal moeten ondergaan; dan zelfs wanneer men te Brussel, sints eenige weken 50 centimen per 1000 cubieke voeten is afgekomen.

Ons hedendaegsch gemeentebestuur, dat zich zoo geweldig veel beweging, moeite en hoofdbrekingen oplegt, om de kiezers by den neus, naer de stembus te leiden en te doen gelooven, dat de wereld uit zyne pan gaet sukkelen wanneer het koordeken der liberale hoogpriesters van het schotelken, verbroken worde, zou zich wel met de kwestie een beetje kunnen bezighouden. Het heeft immers de *Journal de Gand*, die aen de zaak niet gheel en gansch vreemd is, om zich inteligen, en de *Stad Gent* — die vrydag op de Kiekenmarkt lag, om er kwakkels in tamberen — voor het op te klaren.

Een Bankroet van 400 Millioen.

MIRÈS IN HET GEVANG.

Na, by de tien jaren getast en geraden te hebben, begint men allengskens gewaar te worden hoe gelukkig men in Vrankryk het Bonapartismus tot eene dynastie weet op te heffen. Dit groote volk, dat zich vleijend genoeg de geestrykste natie des werelds noemde, eens zyne vryheden moede werd op eenen goede morgen, uit zyne dronkenschap wakker, om van het al te gedoogzaam gouvernement van Louis-Philip, tot het dwangbeheer van het keizerryk over-

tegaen, en zich, gekneveld, geketent en kop aen handen saem gebonden aen de wil van eenen enkelen persoon over te leveren, die gelyk de goede La Fontaine zegt: «hen kraekt den eenen achter den anderen»

Louis-Napoleon, die zich door de moeijelyke baen van het regt eenen weg had open gegraven, met den aanslag van 1832, en dat hy middel van talryke gruwelen, moorderyen en banningen, enz. wist zeer wel dat hy nergens zou toegekomen hebben, met op de achterflikkers zyner voorgangers te springen. Vrankryk, wilde iets nieuws: de vryheid der drukpers, de vryheid van discutie, waren versleten; Guizot was versleten, Lamartine versleten, en de kalme waer mede het bedreigd was scheen hen onverdragelyk. Geene van die groote bewegingen die de drift gaende maken, het gemoed doen ontsteken, en de massa in opschudding brengen. De fransche roem lag in den vreden opgedolven, en de ontwikkeling van handel en nyverheid waren geen prikkel genoeg om dit volk zoo locht aen geest als aen levenswyze, aen die groote gemoeds aendoeningen te ontnemen, welke de arken van triomfen en oorlogstrofeën in hun nog altyd die schynbare grootheid van het eerste keizerryk, herinnerde. Napoleon III kende die natuerlyke neiging en zyne innigste gedachte by het beklimmen van den troon, was van Vrankryk, om het inwendig te verflaunen, en te verlammen, op den weg van zynen oom terug te brengen, en voor het buitenlands politiek dien schyn van grootheid te geven, die het doet vreezen, niet achten. Om de betoovering van het eerste keizerryk te doen herboren worden, moesten er voor al middelen zyn om geld te slaen, en derhalve aen de aenhangers en slaven eene liberale hand te kunnen toereiken; maar hoe er toe komen, want er moest veel geld zyn, en de schatkist kon aen deze noodwendigheid niet voldaan? Zou hy op den versleten weg wandelen van andere mogendheden en aen den riem van een bankier hangen? Dit was den opkomende glans van het keizerryk verminderen! 't was zyne gedroomde toekomst te kort doen; langwylic en afhankelijk worden. Er moesten stoute en gansch nieuwe middelen in het werk gesteld worden; middelen die al lachende de badauds het goud uit den zak haelden, onderwyl zy tot een lokaes aen groote winst zouden dienen. Men moest de begeerlykheid aanprikelen; de geest van *ajiotage* naer de mode brengen, al de veren der banken doen spelen en de volksmassen nieuwsgierig maken door groote opheffingen en schuddingen in de gewoonelyke vreedzame werkzaamheden der Beurzen. Op die wyze wendde men ongevoeliglyk al de gedachten tot den geest van financieele spekulatie; de dorst naer groote en overtollige winst, werd van de menigte meester en alle andere belangen werden over den kop gezien.

Het was als dan dat de keizer ten kosten der algemeene fortuin ongeloofelyke somme verwezentlykte.

Op weinigen tyds afstand, hadden de nationalen leeningen, het cyfer van 4 milliards, verslonden. De kans voor 80 franken eene aktie van 100 francs met intrest, te bekomen, deed alle zakken open; men vocht om zyn geld kwyt te zyn. Al de standen der maetschappy, maekten er deel aen, en nergens kon men een kock of kamenierster te ontmoet komen, die geen schuldeisscher van het keizerryk was. De winst berekeningen was waerlyk eene koorst geworden.

Vrankryk aen dit stelsel dronken, moest natuerlyk de hand leenen aen bedriegelyke ondernemingen, die in eenen anderen zin de nationale leeningen voortzettenden; en de hulp van schalke financiers onthrak er niet. Er werden combinatie gemaakt voor yzeren wegen, voor docks, voor groote établissements van metalurgie, waarvan de aktien, die eene ongeloofelyke winst opgaven, en door het volk op eenige dagen met millioenen, over het kapitaal, werden verslonden. De bureelen van den bankier Mirès, beroemd door de reuzachtige fortuin, op korten tyd gewonnen, waren van des morgens vroeg tot des avonds letterlyk bezet, door de vragers van aktien, die hunne schoone kluiten in verwisseling van een stuk papier gaven en letter dachten, hoe schadelijk dit los vertrouwen hen zou te boet staen.

Het gouvernement kende nogtans al de bedrogmiddelen door Mirès in het werk gesteld om de millioenen specien uit den handel te trekken en papier zonder waarde in de

dere plaats te zoeken waer men zyne rust niet zou gestoord hebben, terwyl den jongen onvoorzichtigen zich over zyn vertrek verheugde.

Arthur die dan meer meester van zyne gedachten was, en die een deel van de verhevenheid waer hy zyn vader had gelaten, kon bemerken, trachte dezen laetsten met zynen toestand bekend te maken door het om en weerlingeren van zynen neusdoek waermede hy den gier verjaegd had. Zoals zyn vader, hoorde hy, doch op minderen afstand, den toon van den berghoorn, die hem eene spoedige hulp liet vermoeden. Hy antwoordde er op, door geroepen en teekens met zynen neusdoek ten einde aen diegene die ter zyne hulp kwamen, de plaats aen te wyzen, waer hy zich bevond. Dan al zynen moed verzamende trachtte hy op nieuw hoop in zyne ziel te brengen en zyne krachten te herwinnen. Als goede katholyke, stuerde hy eergebed tot O. L. Vrouw van Einsiedeln en riep hare tuschenkomst in, om hem uit zynen moeijelyken toestand te redden. — O. L. Vrouw vol van gratie, eindigde hy, indien ik volgens myn lot sterven moet, geef my dan ten minsten den moed welk ik bezeten heb en gedoog niet dat hy die als man geleefd heeft, als een nietig dier sterve.

Na zich onder de bescherming dezer heilige, waarvan de legenden der heilige kerk eene zoo treffende afbeelding maken, gesteld te hebben, legde Arthur, al zyne gedachten op de middelen welke hy zou aangewend hebben om zich uit zynen neteligen toestand te redden. Maar terwyl hy zyne blikken rond zich liet dwalen bemerkte hy van langs om meer dat hy, vermoed zoo als hy was, weinige hoop mocht koesteren. Het was hem onmogelyk zyne verwilderde blikken op iets gevestigd te houden; al wat hem onvangde scheen voor zyne oogen te dansen.

— Dat de hemel my bescherm! riep de ongelukkige jongeling uit terwyl hy de oogen sloot om de voorwerpen die hem al de schrikkelikheden van zynen toestand deden begrypen niets meer te moeten zien; ik verlies myne zinnen.

Hy eelte des te meer geloof aen dit laetste gezegde daer het hem scheen een vrouwelyke stem te hooren die zich tot hem rigtte. Hy opende de oogen en staarde naer de zyde van waer hy vermeende die stem gehoord te hebben. Het verschynsel dat zich voor hem opdeed gaf hem byna de verzekering van zyn gezegde.

Op de spits eener rots, die zich op het einde van het dael liet ontwaren, verscheen er eene vrouw, die zoodanig door den mist omgeven was, dat het byna onmogelyk was hare trekken te bemerken, haren persoon schilderde zich in relief op het oneindige af en gaf haer meer het voorkomen van een schim, dan van eene sterveling; want zy scheen zoo ligt

als den damp die haer omgaf. Arthur gevoelde zich geneigd om te gelooven dat de heilige maegd hem had aanhoort en dat zy hem in persoon ter hulp snelde, en was op het punt van een nieuw gebed aen te vangen toen dezelfde stem hem dien zonderlingen kreet liet hooren die de Alpenbewoonders zich van eene ongelooflyk verte toesturen.

Terwyl hy op het middel dacht om aen dit onverwacht vrouwelyk verschynsel het woord te sturen, verdween zy van op hare eerste plaats en vertoende zich weldra op den punt der rots aen wier voet den boom groeide waerop Arthur zich bevond. Hare kleeding liet eene bergbewoonster vermoeden. In een woord hy zag eene schoone en jonge vrouw die hem met een soort van medelyden en verwondering scheen te bewonderen.

— Vreemdeling, zegde zy hem eendelyk, wie zyt gy en van waer komt gy?

— Ik ben een vreemdeling zoo als gy zegt, jonge vrouw, antwoordde Arthur terwyl hy zyne blikken naer haer sloeg; ik heb heden morgen met myn vader en een gids Lucerne verlaten. Ik heb hen op eene myl van hier verlaten. Zoudt gy hen kunnen berigten dat ik my in veiligheid bevind; want ik ben verzekerd dat myn vader in eene verschrikkelijke ongerustheid moet verkeeren.

— Volgaerne, antwoordde de jonge meid; maar ik geloof dat myn oom of eenige myner bloedverwanten hen reeds zullen vervoegd hebben en hem tot gids zullen dienen — kan ik u helpen? — Zyt gy gekwetst — wy hebben eenen rotsblok hooren vallen —

Terwyl zy aldus sprak, naderde de jonge Helvetiaanse vrouw den boord van den afgrond en sloeg er met onverschilligheid hare blikken in zoowel dat Arthur er zelf door bevreest werd en een zucht slaakte.

— Zyt gy gekwetst, vroeg de jonge vrouw hem voor de tweede maal, terwyl zy hem zag verbleeken. Wat deert u?

— Niets, jonge vrouw, maar myn hoofd draeit en ik word bevreest toen ik u den afgrond zie naderen.

— Is het anders niet dan dat? weet dan vreemdeling dat ik in het huis van myn oom niet meer bevryd ben dan hier aen den boord van den afgrond en in vergelyking van den dezen die eene hinderpaal daerstelt die een klein kind overwinnen kan. Maar volgens de teekens bemerk ik dat gy langs dit kleine pad zyt gekomen. Gy moet dan veel meer moed bezitten vermits gy u voor eenen bergbewoonster uitgeeft.

— Ik had my dien naem over eene halve uer kunnen toeëigenen, maar ik geloof dat ik er nu de moed niet meer zou toe hebben.

— Laet u den moed niet ontvallen voor eenen tegenspoed die tydelyk de kracht van den mensch kan verminderen. Regt u op en treed stout weg

op dien boom en wanneer gy halverwege zult zyn, moet gy slechts een kleinen sprong maken om u op de kleine verhevenheid nevens my te bevinden. Daarna zult gy geene hinderpalen meer ontmoeten die weerdig zyn dat een krachtige jongeling als gy er van sprek.

— Ik ben krachtig, zegde de jongeling, doch ik bloos toen ik op myne ontmoeting denk. Nogtans wil ik niet dat gy over het belang dat gy in my, arme reiziger, stelt, bloost.

De jonge meid aanhoorde hem met belangstelling en zag hem niet zonder vrees, zich met veel omzichtigheid oprepen en op den boom loopen die af over eenen kleinen afgrond naer de rots waer zy zich bevond, op eene horizontale wyze groeide en die onder zyne voeten beeffe. De sprong die hy doen moest was klein en van geen gewigt, indien zulks op elfen grond mogt gebeuren, doch hier was er kwestie van over eenen afgrond te springen in wier diepte eenen schrikkelijken vloed stroomde. De kniën van Arthur sloegen tegen elkander en zyne beenen weigerden hunnen dienst. Hy gevoelde des te beter dien invloed der vrees, daer de genen die hem in eenen gevaerlyken toestand gevoeld hebben hem nooit kunnen vergeten en waerover diegene die er gelukkiglyk nooit hebben gehad, zich geene rekening kunnen geven.

De jonge meid zag zyne verlegenheid en kwam er de gevolgen, die er konden uit voortspuiten, van voor. Slechts een middel ziende om hem betrouwen in te boezemen sprong zy eerst op den boom waer zy met de zelfde gerustheid en zekerheid als een vogel op bleef staen en door een tweeden sprong bevond zy zich terug op de kleine verhevenheid. Hare arme tot Arthur uitstekende, zegde zy, «myn arm is maar eenen kleinen steun, maar kom vooruit gy zult hem zoo kloek als de muren van Bern vinden. Maar de schaemte behaefde de overhand op den schrik van Arthur. en deze hulp weigerende, maakte hy van de mogelykheid eene noodzakelykheid en sprong hy de jonge meid op de kleine verhevenheid.

Zyn eerste beweging was natuerlyk die van haer by de hand te nemen en die aen zyne lippen te brengen ten teken van eerbied en erkenenis, en zy zou niet kunnen weigeren hebben zonder een zekeren toon van kwelery aen te nemen die geenzins met haer karakter instende. Hierdoor had zy eene redekaveling veroorzaekt over eene zaak die de moede niet weerd was en die op een dergelyk tooneel, eene rots van vyf voeten lang en dry breed, niet kon plaats grypen.

(Vervolg by naeste.)

Deze vertaling is het eigendom des Uitgevers.

plaats te geven. Maer het was met de man bevriend, — om niets meer te zeggen, — al wat van naby de keizer naderde was er in begrepen; doch de toer was nog niet afgedaan om er een einde aan te stellen. Nu dat het derde deel der openbare fortuin, door het papier was ingenomen en het metaal in het donker was gesteken, moest men er mee gedaan maken. Een schandaal, was onvermydelyk. Van alle kanten drong men by den keizer aan, om de aftroggelary te doen staken, niets kon er baten; doch eindelyk gedwongen aan den algemeenen schreeuw toe te geven, beraedde men, om er zich voorzigtigkens van tusschen te trekken, het verlies door het papieren geld ondergaen, op den rug der algemeene fortuin te leggen en Mirès te slagtofferen: een voor allen.

Mirès is in het gevang van Mazas, een te kort latende in de algemeene kas der aktionnarissen van 4 a 5 misschien 6 honderd millioenen francs.

Men begrypt hoe groot de wanhoop moet wezen van al die ongelukkige, die uitgelokt door eenen hersenschimmende interest, den opbrengst van hunne spaerzaamheden in dien afgrond hebben gestort. Hoe veel kleine rentiers, gaen er niet tot den bedelzak gebragt zyn. Hoe veel oude bedienden die gedurende eene halve eeuw, eenige centen uit den arbeid, voor den ouden dag hebben gewonnen, gaen niet van steun beroofd zyn. Over twee à dry dagen reeds gaf men tot Brussel de aktien Mirès van 50 duizend francs voor 5 duizend francs en niemand wilde die koopen. — Toch schep moed slagtoffers allen! de keizer zal regt doen, Mirès zal gestraft worden! In afwachting hebt gy niet te eten, gy hebt geheel dien staet van zaken van 1852 tot 1861, diep te overwegen: *C'est une fiche de consolation; mais c'en est une!*

Voortgang.

Is de schreeuw van voortgang voor handel en nyverheid na de mode, en leven wy in volle verbetering van de talryke werktuigen, geschikt om met min arbeid, een grootere winst, by het uitvoeren eener industrie te genieten, nogtans moeten wy bekennen, dat er nog veel te doen is voor dingen die tot nu toe, voor wat de werktuigen betreft, geen enkelen stap voor uit hebben gedaan, en die nog altyd aan al de moeilijkheden zyn blootgesteld, als voor honderd jaren. De mannen van handel en nyverheid over het algemeen zyn geweldig vooruit geloopt. Zy hebben duizend verfynde middelen tot hunne beschikking om de verbruikers voor eene slechte stof schoone kluiten uit den zak te halen, de werkman aan zynen loon te snoeijen, te failleren als het noodig is, of zich op te hangen, naer gelang der omstandigheden; het gaat alles met oneindig veel meer gemak als voortyds, 't geen bewyst van den voortgang in dit vak gedaan. In de finantie wereld, is het progres niet minder; het gouden kalf heeft niet geslapen. Ongeloofelyke kombinatiën hebben den bezitter der stukken van 5 francs uit den koffer gelokt om door papierkens welke men aktien noemt vervangen te worden; het edel metaal is in den zak gepasseerd van hen die gister hunnen kleermaker niet betalen konden. Allerhande operatiën en exploitatiën, van mynen, van yzeren wegen, van groote leeningen aan 20 ten honderde, hebben, dank aan het progres van onze eeuw, met honderde millioenen de algemeene fortuin verminderd; en de wezentlyke waarde door een soort van assignaten gelyk men dat vroeger noemde, vervangen; met een woord, de voortgang, by eene kleine uitzondering na is algemeen: advokaten die hunne klienten foppen, medecyns die hunne zieken dooden, ministers die Vlaenderen verlossen, wetten en regten en tot zelfs de rasphuizen of celgevangenissen, deelen volop aan den voortgang mede. Eene enkele industrie scheen van wege het goevernement de paria, van het algemeen stelsel te blyven, zonder in te zien, hoe groot het getal is der genen die alle dagen er het dagelyks brood aan vragen. Men beschermt de dieveryn als zy met naam van handel en nyverheid bekleed zyn, of dat zy zich finantieele exploitatiën noemen; men heeft voor hen alles gedaan; wegen gemaakt, kanalen gegraven, paleizen tot aan den hemel gebouwen, men heeft ze getiteld en gedekoreerd, gehamareerd van goud op schouders en kleeren, en de kleine dievery die zyne industrie met zoo veel moeite, bezwaer, angst en vrees ten uitvoer brengt, voor haer had men tot hier toe niets gedaan; zy alleen was aan den voortgang vreemd gebleven; hare middelen zyn nog de zelfde van over honderde jaren, en den last van uitvoering is vergroot, deuren en vensters zyn goed voorzien, de kassen zyn van yzer en aan den grond vast genageld, er liggen honden op 't hof, en de nachtwakers loopen over en weer door bergen en dalen: ongeloofelyke moeilijkheden omringen die aloude industrie, en nogtans niemand, denkt die moeilijkheden door het verbeteren der instrumenten een weinig te verminderen. De kleine dievery wordt onderdrukt en buiten den voortgang gesloten. Wilde zy ergens hare regt moeijelyke bezigheden in het werk stellen, binnen een huis dringen, om den bewooner zyne zilveren kandelaers te kuisschen, de kluiten te tellen en den wyn te klaren, dan is zy gedwongen over muren te klemmen, met gevaer van zich armen en beenen te breken, de deuren door te zagen, de kassen open te breken, en zich duizendmaal door dit lang durend werk in gevaer te stellen van een stuk lood in den rug te krygen of met eene eike serviet de pypen van de beenen te worden afgeklippeld; en voor eenige dagen nog was het niemand in den kop gekomen deze zoo vruchtbare nyverheidstak uit de baerbaersheid op te heffen en aan den voortgang der beschaving van onze eeuw te laten mededeelen. Eene zoo gewichtige hervorming moest aan de bezorgdheid van ons liberael goevernement ten deele vallen; het is aan mynheer Rogier gegeven de eerste stappen der verbetering en verfyning van werktuigen, noodig tot de kleine dievery, vast te stellen, en de minister heeft er zich met zyn gewoon talent en zyne gekende behendigheid van gekwet; hy heeft besloten dat men in het gevang van Vilvoorde aan de veroordeelde de geheimen van het slotmaken zou leeren; dat men die goede lieden, welke men in hun bedryf zoo veel moedwillige stoornis aendoet, zou in-

wyden, in al de mekanieke kombinatiën om met kennis van zaken eenen sleutel in een slot te draeijen en daer door den ouden sleutel te laten varen, welke by de hedendaegsche beschaving zoo misplaatst schynt te wezen,

Van nu af mag de kleine dievery zich toeleggen op menigvuldige ondernemingen: de verfyning der werktuigen beantwoordt altyd aan eene vermeerdering van produkt, en gevolgentlyk aan eene vermeerdering van winst

Voor de genen die den impost van dezen nieuwen vooruitgang te dragen hebben is er vooral iets belangrijks aan te stippen; dit is dat wy mogen verzekerd zyn dat er, van heden af, een weinig meer beleefdheid in het uitvoeren dier nyverheid, zal gebezigd worden. De beschaving wil het zoo; men zal met meer fatsoen en min lawyt in onze kas zitten en by God! als wy toch moeten bestolen worden, wy zullen ten minsten dit er by gewonnen hebben van in onzen slaep niet gestoord te worden.

De Werkboekjens.

De kamer der volksvertegenwoordigers gaet zich bezig houden met de herziening der werk-livretten, en met ongeduld wachten wy dit oogenblik af om na te zien waer in die herziening bestaen zal. De verzekering van den werker als mede die van den meester — den meester gelyk hy zyn moet, verstaen wy — vereisscht eene grondige hervorming in eene zaak die van zoo na by het leven van den arbeider aanraekt, en geheele huishoudens, geheele familien willekeurig bedreigd in hunne middelen van bestaen «menigvuldige feiten» bewyzen hoe gemakkelyk de onregtveerdige en tergende handelwyze van sommige nyveraers, van dit werkboekjen eene wapen tot hunne persoonelyk vrael, tegen genen of dezen werkman kunnen maken; hem zonder werk en brood stellen, zyne vrouw en kinderen op den bedelzak zenden, enkel om eene billyke vraag over de kwestie van den loon tusschen meester en knecht vastgesteld.

De tegenwoordige wetgeving over die stof, ware voldoende, indien de nyveraer over het algemeen, zich bepaalde hy de voorschriften van die wet, en jegens den arbeider met meer regtveerdigheid en min drukking omging, maer de gedoozzaamheid en de flauwheid van het gezag welke tusschen de belanghebbende, «meester en werkman», in alle zaken van werk moet beslissen, heeft sommige heeren nyveraers, voor al in Gent, zoo veel verachting voor de bestaende koninglyke besluiten doen krygen, dat by hen het wordeken van «in de wet te blyven» belachelijk is geworden: Zy spotten met het regt en de regiers, en handelen zonder terug houding gelyk het hun aengenaem is.

Om geene andere daedzaken van overtredingen aan te halen, spreken wy alleen van een nog omlangs gebeurde feit by de Heer Jean De Coster, katoen fabiekant op het Nieuwland.

By 3 paragraef van artikel 5, des koninglyks besluit van 10 november 1845, staet aangestipt als volgt: «In geen gevalle mag de heer op het boekjen eene aenteekening zetten welke voor den gast nadeelig is; over 't algemeen zal er geene melding van gemaakt worden dan van de dagen der binnen treding en uittreding, als ook van de kwyt verloven of van de bestaende schulden indien het plaats geeft.»

Er mag dus op het werklivret niets worden neêrgeschreven dat de werkman kan beschadigen; dat is te zeggen hem belletten van verder in het werk geraken, enz Het verbod is stipt, de overtredingen moeten bestraft worden; zonder met koning en wetten en regters den spot te dryven, kan men die overtredingen niet gedoogen.

Nu, Mynheer De Coster geeft er weinig prys om. De wet? 't kan hem welschillen! de regters? 't kan hem wel schillen! hy licht er mee; hy houdt hen voor de gek, beschimpze en werpze met modder; zy zyn niets in zyn oogen als verachting werd. Hy heeft eenen, wil, Mynheer De Coster, 't is genoeg: wetten en regten achter uit, laet hem begaen want gy zyt onmagtig, hy toont het u.

Mynheer Coster, zendt een werkman weg, om eene toevallige breuk aan zyn werktuig; houdt het geld dat deze op zyn afgedane werk verdiend heeft, en stelt hem daerby op zyn livret 25 frank boet??

De werkman, moet zich elders aan arbeid voorzien, hy loopt de stad door, klinkt aan al de bellen, en nergens kan hy binnen. E.L.F. weken lang van winst beroofd, de Heer De Coster brengt hem dus eene schade van 11 mael 12 of 2 frank daegs, meer 3-50 is 135-50.

Wat zegt de wet hier aengaende? «Als de meester onttwettig jegens den werkman gehandeld heeft, er zal tegen hem geprocedeerd worden de schade vergoeding zal onmiddelyk betaeld worden.»

Mynheer De Coster heeft de wet overtreden, dat kan men niet betwyfelen het staet zwart op wit, dus hy moet de de schade aan de werkman toegebragt betalen. Hy kan daer niet van tusschen.

Voor wat het afschryven der verloven betreft, de tweede paragraef van art 3 zegt: «de verloven zullen in geschreven worden zonder wit de eene achter de andere; zy zullen den dag op geven van het wég gaen der gasten» — Eris dus geenaangenomen formuel voor dit afschrift. Zonder alwêr tot vroegere feiten onzen toevlugt te nemen, halen wy hier hetnog warmgedrag aan van een menschen-vriend gekruisd op zyn herte, voor de gewichtige dienst aan het lydende mensdom bewezen. Het is onnoodig te zeggen dat wy van DIERMAN-SEPT spreken — zyne werklieden beklagen zich, dat de meesterknecht, voor de kleinste dingen: voor van garen te veranderen, pezen tegen geven, enz. hen uren en uren laet wachten en dat zy derhalve, de week uit, in plaats van 6 dagen voor 4 1/2 en 5 dagen werk hebben afgeleid; iet zoo schadelijk voor de meester als voor de werker.

Le gedekoreerde, wilt er maer niet van hooren en zendt hen de poort uit; zy krygen hun livret; doch by het afteekenen der verloven, heeft hy wel zorg van niet te doen zoo als te voren en te schryven «vry nitegaen den 21 february 1861,» de menschen vriend schryft vry uitgegaen den «een-en-twintigsten february 1860 een-en-zestig» kenteekenen waer van de fabrikanten zich bedienden om, waer ook de werk-

man zich zou aanbieden tot werken, te doen zien dat hy zyn werk heeft verlaten ten gevolgen van onverschil, wegens den loon of het werk en dat by gevolg het werk hem in n-dere gestichten zou geweigerd worden.

Men ziet dus dat de herziening der wet op de werklivretten, voor oogmerk moet hebben, van tusschen meester en knecht, de handelwyze min rekbaer te maken, en de voorwaerden meer bepaeldelyker aan te duiden.

Heden is de heer, gheel en al van den werkman meester; hy zendt hem weg, of doet hem blyven, al gelyk het hem behaegt; hy houdt zynen dagloon, belet hem van elders werk te krygen, geeft hem herssenshimmende boetingen, trekt den overeengestemden loon af, verlengd de stukken, doet garen 40 spinnen voor garen 35 te betalen, betigt hun van samen spaningen, doet hem voor de regtbank brengen, hem tot gevang veroordeelen, stelt hem bloot aan duizende gevarendie men kan voorkomen, en doet hem met de stoomketel in de lucht springen. Wat kan de werkman er tegen in brengen? de wetten! — zy worden ongestraft over den kop geloopt!

De Werkmanskiel.

Het kleed en maekt den monnik niet.

Weg is de tyd, dat linten, fyne kanten,
Fluweel en zyde — een dwaeskop deen ontzien,
Weg is de tyd, dat menig domme kwanten,
Om hun schoon kleed, zich hulde zagen biën.
Toch zyn er nog, en velen! — die niet kyken.
Naer kunst of geest, naer edelheid van ziel:
Zoo zy die met geen prachtig kleed zien pryken!
Zy snoeven: «Pouah! 't is maer een blauwe kiel!»

Het volk verdraegt verduuldig die verachting,
Want 't volk is groot, lyk al wat eeuwig is.
'T zegt tot zich-zelf: «Geduld is een verzachting,
» Een heeling tegen hoon en droefenis!»
Maer kan 't in 't eind, vermoeid van smaad en smarte
Niet zeggen: «Staek uw zwetsen, vuig gekriël!
» Genoeg gespot, er klopt een teeder harte,
» Een menschenhart hier onder mynen kiel!»

«Als 't vreemd, vyandlyk rot zyne oorlogsvanen
» In 't vaderland verachtlyk wappren doet,
» Wie durft een weg zich naer zyn herte banen?
» Wie, wie verpand't voor vryheid stout zyn bloed?
» Gy, spotters, kykt uw verre, of houdt u binnen!
» Wy toonen 't aanzicht, — wy, en gy uw hiel.
» Wy sterven, ja! wy sterven of verwinnen!
» Welaen dan, zegt: «Fi donc! het is een kiel!»

» Herinnert ge u die plegtige oogenblikken,
» Als 't volk de dwinglandy nederstiet!
» Maer, ja toch! want dit deed te veel u schrikken,
» En dit vergeet men toch zoo spoedig niet!
» Daer uw habyt van feesten en paraden,
» Waer eerst de hulde, en dan de vloek op viel,
» U kon aen 't volk ontdekken en verraden,
» Dan reddet ge u, dank aen een blauwen kiel!»

Weg is de tyd, dat aen de ryke kleëren
De voorrang bleef op 't slecht omhuld verstand;
Thans mogen slechts vernuft en kunst regeren,
Goed hart en moed en liefde voor het land!
Buigt neder, ja, buigt neder voor de grootheid,
Hoe slecht geleed, waerdeert een groote ziel;
Een prachtig tooisel dekt ook dwaes-en-snoodheid,
Grootmoedigheid huist dikwyls by een' kiel.

Stads-Nieuws.

De toenadering van noord- en zuid Nederland, doet zich overal, in den buiten gewonnen spoed, waer mede de geldelykehulp voor de ongelukkige der overgestroomde gewesten, wordt toegezonden, dieper en dieper gevoelen. Hare koninglyke hoogheid de Hertogin van Brabant heeft ook hare deelneming, in die rampzalige gebeurtenissen doen blyken, eene som van 100 francs, is van haren 't wegen aen de kommissie overhandigd geworden. In den zelden tyd heeft de heer Wollslager, de eigenaar en bestuurder der cirke van dien naam, schoon men dat een bankiest of forain, of saltimbank noemt, niets dan zyn goed hart raedplegende, zyne beurs geopend en het pacodilke van 500 francs, aen de noodlydende toegezonden.

Heden zondag om 10 ure zal den jaerlykschen dienst van instelling der Wevers maetschappy van Gent, plaats hebben, in de parochie Kerk van St-Pieters. De stoet der verschillende Werkmans-maetschappyn, vergezeld van een korps van muziek, zal zich om 9 uren op de Vrydagmarkt vormen om van daer langs de Veldstraet zich tot de bestemde plaats te begeven.

Het Werkverbond — de Stad Gent niet zilde — ontvangt een brief over de muziek-school van Gent. — Geene plaats; niet opgenomen; zoo dan tot binnen acht dagen.

Maendag laetst heeft de heer Smedt, opperbestuurder der Linnen-maetschappy de Gantoise, aen zyne werklieden in het Spiegelhove een aengenenamen avondstond gegeven, die de tegenwoordigheid van meesters en beambten van allen rang, met de grootste gulheid en onderlinge vriendschap is verheerlykt geworden. Naer de mode van Engeland, zou men die Heeren, uit wel gemeente dank betuiging eenen ban, dienen te geven.

In tegendeel de menschen-vriend en voorzitter Dierman-Seth, die voor zyn roemryke daden, en hooge verdiensten, inschelyks door de koning, zoo hoog geschat, gedecoreerd is geworden, heeft zyne werklieden weggezonden en dan nog met een afschrift, die belet dat men hen elders aenvaerde. — Kiekenpost was ook een groot man, maer in de broek van de menschen vriend en voorzitter, kan er nog een Kiekenpost by, zie daer 't verschil.

En welk is dan nog het afschrift van den menschevriend? De veertien werklieden heeft hy in zyn hoogdravende fransch, veertien af schriften gegeven van vrouwen. Met wie lacht hy dan? *Pier of Jan, SORTIE Libre de tout engagement*, schryft de chevalier. Zyn de Werklieden dan zoo verwyfd in zyn oogen? Of weet zyne sullisentie Noël en Chapsal niet te vinden.

Naer de engelschemode zou hy een GROL moeten krygen.

Het manhaftige *Journal de Gand*, doet zich eenen brief schryven, waerin het doet zeggen, dat hy te veel oppositie aen de mannen maekt van zyn koordeken — ministerie wil ik zeggen; — en de zelfde schryver antwoord er op, met een geheele kolom peper en zout over zyne glorieryke en onafhankelyke loopbaen — dat het kollegie het moest hooren, hoe zou zy grimlacheu. — Hy toont aen dat zyne lezers zich op zyne rekening niet moeten misnemen want dat hy maer van koulent veranderd, als hy verhuist, van de eene straat naer de andere. Niettemin het moet wel zyn dat zyne lezers het gobere want hoe zou hy aen zyne 250 geabonneerde geraken. — Nu het zal gaen gedaen zyn; met de kiezing zal hy zynen voorvechter weer op de lappe brengen, die terribel *Bacs Kimpe*, aen wie men de triomf van 1858 verschuldigd is en welke men nadien met allemanaken en fygen na paessen heeft doen rond leuren: Ondankbare meester! moest de jongen daerom zoo veel geest verspelen? gyzyt al niet anders als die yernaerde amerikaen, die met de voester van Washington, rond liep en haer liet loopen als er 't vet af was; zy was ook gedwongen fygen naer paessen te verkoopen! Maer vergeten wy die verhardheid der mannen van het licht, *Bacs Kimpe* komt terug zyne tjack is vernieuwd, en wee! dry mael wee! die een graentjen stof in de kazak heeft dat niet uit de liberale broeikas komt.

Erzal een nieuw dagblad verschynen onder de titel *Presse Libérale* of *Presse des Flandres*, men mag verkiezen Het administratief deel van dit blad is toevertrouwd aen de heer Lemaire, gewezen opsteller in het *Journal de Gand*, tydens de grootcombinatie Seghers. De opstellers en mede werkers van dit blad willen onbekend blyven, 't is al een weinig loens... Maer men zal zien.

De komicke vleeschouwerij door ons kollegie ingerigt? begint, naer men zegt ongeloofelyk kleine munt te slaen. Wy vernemen dat de heer Schepen die deze groote daedzaak, in het belang van den kleinen burger, zich ter hart heeft getrokken, heden verpligt is te bekennen, dat het gemakelyker is, over iet te klappen als het verwezentlyken, en als hy eens beloofd heeft van vleesch zonder beenen te geven, dat het tyd begint te worden van aen het spreekwoord te denken dat zegt: *beloven is een, doen is twee*.

Wat zegt gy? hoe! men neemt het *Werkverbond* weg in de herbergen? Men scheurt het? en wie dan? doet die afschrikelyke diefte? — Men geeft daer ontrent aerdtige inligtingen, men zegt dat de anexeerders, mannen zyn met uniformes, afgehoord met wit en knoppen van nikkel aen hunne veste. Ja maer wat zyn dat voor mannen?..... ik zal het eens vragen aen *Bacs Kimpe*.

De Foire op S. Pietersplein beloofd dit jaer iets buitengewoons. Schoone en talryke barakken, zyn reeds aen den bouw. De cirke Wollschlager grooter dan voor andere jaren, gaet met een zoodanig persooeneel, in werking, dat hare avondstonden, door de verscheidendheid der opvoering, de vermakelykste zullen wezen welke wy tot alhier gezien hebben.

Jammer is het waerlyk dat het kollegie die rond de Kouter zoo veel bessems verslyt, niet eens den kop uit het vensterken van het stadhuis langs St. Pieters toren wendt, om aldaer eens, de openbare vuiligheid uit den weg te ruimen. Van aen de pomp tot aen den wydberoemden Kattenberg, om niet verder te loopen, is het een volledigen modder poel. Aen den Kattenberg voor al, alwaer de grond niet gekazyd is, is het niet gaenbaer by nat weder. — Maer het Kollegie weet wel dat St. Pieters nevens Gent is, en daerom en daer voor ... men verstaet wel? — Ter kontrarie.

Grondwet van Belgien.

In den naem van het Belgisch Volk, het nationaal Kongres, besluit:

TWEDE HOOFDSTUK. — VAN DEN KONING EN VAN DE MINISTERS.

4de Vervolg, ziet ons nummer 8.

TWEDE AFDEELING. — Van de ministers.

Art. 86 Niemand kan minister zyn, in geval hy geen geboren Belg is of de groote inburgering niet verkregen heeft.

Art. 87. Geen lid van de koninklyke familie mag minister zyn.

Art. 88. De ministers hebben alleenlyk dan eene beraedslaende stem in de eene of andere kamer wanneer zy daervan leden zyn.

Zy hebben vryen toegang in elke kamer, en moeten aengehoord worden wanneer zy het vragen.

De kamers kunnen de tegenwoordigheid der ministers eischen.

Art. 89. In geen geval, kan het woordelyk of schriftelyk bevel des konings eenen minister aen de verantwoordelykheid onttrekken.

Art. 90. De vertegenwoordigerskamer heeft het regt om de ministers aen te klagen en ze voor het hof van verbreking te verzenden, welk hof alleen de magt heeft om ze (alle de kamers byeen) te veroordeelen, behoudens wat door de wet zal vastgesteld worden, over de uitoefening van burgerlyk regtsmiddel door de beschadigde party, en over

de misdaden en overtredingen welke de ministers, in het uitoefenen hunner ambten, zouden begaen.

Eene wet zal de gevallen van verantwoordelykheid bepalen, alsmede de straffen welke men de ministers opleggen kan, en de wyze op welke men ze in regte vervolgen moet, het zy door aanklaging door de vertegenwoordigerskamer aengenomen, het zy door het vervolgen der beschadigde burgerlyke partyen.

Art. 91. De koning kan geene genade vergunnen aen eenen minister welke door het hof van verbreking zou veroordeeld geweest zyn, ten zy op de vraag van eene der beide kamers.

DERDE HOOFDSTUK. — Van de regtelyke magt.

Art. 92. De betwistingen ten doel hebbende de burgerlyke regten, zyn, uitsluitend aen het beheer der regtbanken onderworpen.

Art. 93. De betwistingen ten doel hebbende de staetkundige regten staen onder het gebied der regtbanken, behoudens de uitzonderingen welke de wet bepaelt.

Art. 94. Geene regtbank, geen gewoon regtsgezag kan ingesteld worden, dan krachtens eene wet. Geene commissien of buitengewoone regtbanken mogen, onder welke benaming ook, ingesteld worden.

Art. 95. Er is voor geheel België een hof van verbreking. Dit hof beoordeelt niet den inhoud der zaken, ten zy in de beoordeeling over ministers.

Art. 96. De verhooren der regtbanken zyn openbaer, ten zy wanneer deze openbaerlykheid voor orde of zedengevaerlyk is, en, in dit geval, wordt zulks door de regtbank by een oordeel verklaerd.

In zaken van staetkundige overtredingen en van drukpers, mag de zitting met gesloten deuren alleen by éenstemmigheid verklaerd worden.

Art. 97. Ieder vonnis moet zyne beweegredenen bybrengen. Het wordt in openbaer gehoor uitgesproken.

Art. 98. De jury is voor alle lyfstraffelyke zaken en voor staetkundige en drukpersovertredingen ingesteld.

Art. 99. De vrederegters en de regters der regtbanken zyn regtsreeks door den koning benoemd.

De raedsheeren der hoven van beroep en de voorzitters en onder-voorzitters der regtbanken van eersten aenleg van hun regtgebied, worden door den koning benoemd, op twee dubbelysten, de eene door die regtshoven, de andere door de provincie-raden voorgesteld.

De raedsheeren des hofs van verbreking worden door den koning benoemd, op twee dubbelysten, de eene door het senaet, de andere door het hof van verbreking voorgesteld.

In beide gevallen, mogen de kandidaten der eene lyst, insgelyks op de andere staen.

Alle voorstellingen worden veropenbaerd, ten minste vyftien dagen voor de benoeming.

De regtshoven kiezen in hunne schoot hunne voorzitters en onder-voorzitters.

Art. 100. De regters worden voor hun leven lang benoemd.

Geen regter kan van zyne plaats onttet noch opgeschorst worden, dan door een vonnis.

De verplaatsing van eenen regter kan niet gebeuren dan met zyne toestemming en door eene nieuwe benoeming.

Art. 101. De koning benoemt en herroept de ambtenaren van het openbaer ministerie by de hoven en regtbanken.

Art. 102. De bezoldigingen der leden van de regterlyke orde, zyn door de wet bepaeld.

Art. 103. Geen regter mag van het staetsbestuer een bezoldigd ambt aennemen, ten zy hy hetzelfde kosteloos vervulle, en behoudens de gevallen van onbevoegdheid welke de wet bepaelt.

Art. 104. Er zyn in België drie hoven van beroep.

De wet bepaelt hun regtsgebied en de plaatsen waer zy ingesteld zyn.

Art. 105. Byzondere wetten regelen de inrigting der krygshoven, hunne regtsdoekenissen, de regten pligten hunner leden, en de during hunner regtsmagten.

Er bestaen regtbanken van koophandel in de plaatsen welke de wet bepaelt. Dezelve regelt de inrigting, de regtsdoekenissen, de wyze van benoeming der leden, en de during der regtsmagten.

Art. 106. Het hof van verbreking beslist over samenstryden van regtsdoekenissen, volgens de wyze welke de wet bepaelt.

Art. 107. De hoven en regtbanken kunnen alleenlyk de besluiten en de algemeene provinciale en plaatselyke regelingen toepassen, voor zoo veel dezelve overeenkomstig met de wetten zyn.

(Wordt voort gezet.)

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 28 february.

Tusschen: Frederic Mispelaire 29 jar., serjant by het 12. ligne, met Maria van Damme, 55 jar., naeister, beide S. Pietersplein.
Nikolaes Vergulder, 56 j., broodbakker, Zaeimanstraat met Maria Delaruelle, 48 j., keukemeid, onderbergen.
Pietet de Smet, 29 j., bakker, Tichelery, met Isabella Ingheles, 25 j., stryktster, Luxembourgstraat.
Pieter Claeys, 24 j., fabriekwerker, Voetweg, met Virginie de Cocker, 25 j., fabriekwerkster, Engelsche-nonnen straat.
Casimir Van Huysse, 31 jaren, daglooner, te Waterloo, met Philomine De Schampelaire, 19 jaren, kantwerkster, St-Lievenstraat.

Geboorten van 25 tot 28 february.

Van het mannelijk geslacht 18) Totaal 57.
Van het vrouwelyk geslacht 19)

Sterfgevallen van 25 february tot 1 Maert.

Jacob Vogel, 55 jaren, soldaat by 't 2 regiment der artillery.
Angelina Van Kauter, wed. Note, 84 jaren, St-Antoniuskaci.
Pieter Botte, 68 jaren, zonder bedryf, St-Jakobs-klooster.
Clementina Vanboel, 50 jaren, winkelierster, Brabanddam.
Adelaida Vermeulen, 26 jaren, kleermackster, Groensmarkt.
Antoon Temmerman, 81 jaren, fabriekwerker, lange Kreevelstege.
Frans Govaert, 66 jaren, daglooner, Belle-Vuestraat.
Karel Deschryver, 50 jaren, daglooner, Groendreef.

Katharina Lammens, huisvrouw, Anaxagore, 43 jaren Laurierstraat.
Eduard Spaey, 28 jaren, bloemist, Coupure.
Angelika Christiaen, 61 jaren, kloosterlinge, Byloke.
Anna Hillebrant, 52 jaren, naeister, Savaenstraat.
Coletta Hirreweg, 51 jaren, wed Grootaert, voorg. der Muidepoort.
Maria Martiny, 17 jaren, zonder bedryf, Nieuwland.
Joanna Maes, 61 jaren, echt. Coppejans, Violettestraat.
Maria de Vos, 26 jaren, fabriekw. Voetweg.
Joannes Verspiere, 77 jaren, zonder bedryf, Meulestede.
Leo de Wolf, 42 jaren, Groot Meerhem.
Carolus Delannoye, 71 jaren, zonder bedryf, Byloke.
36 Kinderen onder de 7 jaren.

MERKTEN.

REGERING VAN GENT.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

Per hektoliter	22 february.	1 maert.
Witte tarwe	22 99 a —	22 50 a —
Roode id.	22 82 a —	22 25 a —
Rogge	15 38 a —	14 15 a —
Geerst	— a —	— a —
Boekweit	— a —	— a —
Haver	9 90 a —	9 96 a —
Aerdappelen, 100 k.	10 50 a —	9 50 a —

BROODZETTING.

Van den 1 om in te gaen den 5 Maert.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuild	fr. 0 57
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuild.	» 0 50
1 Kilo rogge.	» 0 20

ANNONGES.

VOORNAEMSTE VERKOOPINGEN.

Van Roerende Goederen, welke deze loopende weke Publiek zullen Verkogt worden.

Maendag 4 Maert 1861, om 3 ure namiddag, op den weg na Drongen, aen de brugge, by het Motjen, publieke Verkoop van eene groote party Hout, voortkomende van het kappen van Boomen, door A. MAERTENS.

Maendag 4 maert 1861, om 2 1/2 ure namiddag, op de Graslei, publieke Verkoop van drooge Houtwaren, door CH. DROESBEKE.

Dynsdag 5 Maert 1861, om 10 ure voormiddag, op het Plein van St. Jacobs, by de Kerk, te Gent, publieke Verkoop van Voituren, Harnassuren, enz. door A. MAERTENS.

Dynsdag 5 Maert 1861, op gewoone ure, ten sterfhuize van Jufv. Josephine Lacquet, in leven Herbergierster, Hoogstraat, 60, in den Muziekant, publieke Verkoop van onderscheidene Meubelen en Herberggerief, door CH. DROESBEKE.

Woensdag 6 Maert 1861, op gewoone ure, in der Verkoopzaal Predikheerenlei, 37, te Gent, publieke Verkoop van eenen schoonen Mobilier, Huis- en Hofgerief en eene goede oude Viool, enz. door D. MASSYN.

AVIS.

On demande des Ouvriers IMPRIMEURS et RENTREURS à la Main, s'adresser à la Fabrique de M. Berlemont Rey, à Careghem-lez-Bruxelles.

BERIGT.

Men maekt het publiek kenbaer dat er in den Estaminet den Ouden Vlaemschen Leeuw, in het Spanjaards-Kasteel, 180, op de nieuwe Beestemarkt, te Gent, eene schoone GROOTE ZAEL te bekomen is, verlicht door de Gaz, konnende dienen voor eene groote Maetschappy.

BERIGT.

CHARLES MEYFROOD, woonende in de St. Hubertstraat, n° 37, in het HERDERINNEKE, op het KALYTJE, op St. Pieters, verwittigt het publiek dat by hem zullen te bekomen zyn alle soorten van VISCH, Gebakken en Ingelyden, alsook Beefsteaken.

JAN GEVAERT,

Vleeschhouwer, Bellevestestraet, 4, te Gent.

Heeft de eer publiek kenbaer te maken, dat er by hem te bekomen is eerste kwaliteit Rund- en Kalfvleesch aen Fr. 1-36, 1-20 en 1-10 den kilo.

BERIGT.

De Maetschappy der HUISCHILDEERS, is nu gevestigd op den Reep, in den Estaminet: DE KROON. Alle de genen die er willen deel van nemen, als Leden, zyn verzocht van zich te komen aengeven, alle laetste Zondagen van ieder Maend, om dry ure namiddag, of om 8 ure des avonds, onverschillig op welke andere dagen. De Voorz. MASSIN.

BERIGT.

Men maekt het publiek kenbaer dat er in den Estamine BLANKENBERGHE, Brugscheportstraat, 27, eene schoone ZAEL te bekomen is, verlicht door de Gaz, konnende dienen voor eene groote Maetschappy.

F BOGAERTS, Drukker, Pré-aux-Cleres, by het Groot Vleeschhuis.